

MATEMATIKA DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Ergasheva Muhayyo Norovna

“Qashqadaryo ilg’or kasbiy mahorat texnikumi” Matematika fani o’qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada matematika darslarida interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati, ularning ta’lim sifatini oshirishdagi o’rni hamda talabalar faolligini kuchaytirishdagi samaradorligi yoritilgan. Shuningdek, interfaol metodlarning turlari, ulardan foydalanish usullari va amaliy natijalari haqida fikr yuritilgan. Zamonaviy ta’lim jarayonida o’qituvchining innovatsion yondashuvi matematika fanini o’qitishda muhim omil ekanligi tahlil qilingan.*

Kalit so’zlar: *Matematika, interfaol metod, innovatsion texnologiya, ta’lim sifati, pedagogik texnologiya, talabalar faolligi, zamonaviy dars, o’qitish metodlari, mantiqiy fikrlash, AKT.*

KIRISH

Bugungi kunda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o’quv jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni keng joriy etishni talab etmoqda. Ayniqsa, matematika fanini o’qitishda interfaol metodlardan foydalanish o’quvchilarning bilim olishga bo’lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlash ko’nikmalarini rivojlantirish hamda dars samaradorligini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

An’anaviy dars usullarida o’quvchi ko’proq tinglovchi vazifasini bajarsa, interfaol metodlarda u faol ishtirokchiga aylanadi. Natijada talabalar mavzuni chuqurroq o’zlashtiradi, fikrlash doirasi kengayadi va jamoa bilan ishlash ko’nikmalari shakllanadi. Shu sababli bugungi pedagog oldida matematika darslarini zamonaviy usullar asosida tashkil etish vazifasi turibdi. Bugungi globallashuv davrida ta’lim tizimiga qo’yilayotgan talablar tobora ortib bormoqda. Zamonaviy jamiyat raqobatbardosh, mustaqil fikrlaydigan, muammoli vaziyatlarda to’g’ri qaror qabul qila oladigan yoshlarni tarbiyalashni talab etadi. Shu sababli ta’lim jarayonida an’anaviy o’qitish usullari bilan bir qatorda innovatsion pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Matematika fani barcha texnik va tabiiy fanlarning asosi hisoblanadi. Ushbu fan o’quvchilarning mantiqiy fikrlashi, tahlil qilish, hisob-kitob yuritish hamda muammolarni yechish qobiliyatini rivojlantiradi. Biroq matematika fanining murakkabligi sababli ayrim o’quvchilarda fanga nisbatan qiziqish pasayishi kuzatiladi. Bunday holatda o’qituvchining pedagogik mahorati, darsni samarali tashkil etishi va interfaol metodlardan to’g’ri foydalanishi muhim omil hisoblanadi.

Interfaol metodlar ta’lim jarayonida o’quvchi va o’qituvchi o’rtasidagi hamkorlikni kuchaytiradi. Ushbu metodlar orqali o’quvchilar dars davomida erkin fikr yuritadi, savol-javoblarda faol qatnashadi, mustaqil ishlash ko’nikmalarini egallaydi. Natijada dars jarayoni

qiziqarli va samarali tashkil etiladi. Ayniqsa, matematika darslarida interfaol metodlardan foydalanish formulalar, teoremlar va murakkab misollarni oson tushunishga yordam beradi.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish ham matematika fanini o'qitishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Interaktiv doskalar, multimedia vositalari, elektron taqdimotlar va turli dasturlar orqali matematik tushunchalarni vizual tarzda tushuntirish o'quvchilarning bilimni tezroq o'zlashtirishiga xizmat qiladi.

Shu bois matematika darslarida interfaol metodlardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish, ularning samaradorligini tahlil qilish hamda ta'lim jarayoniga keng joriy etish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Asosiy qism. Interfaol metodlar — bu o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi faol hamkorlikka asoslangan o'qitish usullaridir. Ushbu metodlar orqali talabalar dars jarayonida erkin fikr bildiradi, muammoli vaziyatlarni tahlil qiladi va mustaqil xulosa chiqarishga o'rganadi.

Matematika darslarida quyidagi interfaol metodlardan samarali foydalanish mumkin:

1. “Aqliy hujum” metodi

Bu metod orqali o'quvchilar berilgan masala yuzasidan turli g'oyalarni ilgari suradilar. Masalan, algebra yoki geometriya mavzularida bir masalani yechishning bir nechta usullarini topishda ushbu metod samarali hisoblanadi.

2. “Klaster” metodi

Mazkur metod mavzular o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga yordam beradi. Formulalar, teoremlar va matematik tushunchalarni tizimli ravishda o'rganishda klaster usuli qulaydir.

3. “BBB” metodi

Bu metod “Bilaman — Bilishni xohlayman — Bildim” tamoyiliga asoslanadi. Talabalar yangi mavzu haqida avvalgi bilimlarini esga oladi va dars yakunida o'zlashtirgan bilimlarini tahlil qiladi.

4. Guruhlarda ishlash metodi

Talabalarni kichik guruhlariga bo'lib ishlash matematika darslarida hamkorlik muhitini yaratadi. Har bir guruhga alohida topshiriq berilishi orqali o'quvchilar o'zaro fikr almashadi va masalalarni birgalikda yechadi.

5. AKTdan foydalanish

Kompyuter, proyektor va interaktiv doskalardan foydalanish matematika fanini tushuntirishda katta imkoniyat yaratadi. Grafiklarni chizish, animatsiyalar orqali formulalarni tushuntirish o'quvchilarning mavzuni tezroq anglashiga yordam beradi.

Interfaol metodlarning afzalliklari quyidagilardan iborat:

- o'quvchilarning darsdagi faolligi oshadi;
- mustaqil fikrlash rivojlanadi;
- mantiqiy tafakkur shakllanadi;
- jamoada ishlash ko'nikmasi paydo bo'ladi;
- bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkoniyati kuchayadi.

Shu bilan birga, interfaol metodlarni qo'llash o'qituvchidan yuqori pedagogik mahorat, darsni puxta rejalashtirish va zamonaviy texnologiyalarni bilishni talab etadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, matematika darslarida interfaol metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Bunday metodlar orqali talabalar bilim olish jarayonida faol ishtirok etadi, mustaqil va mantiqiy fikrlash qobiliyati rivojlanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni matematika ta'limiga tatbiq etish orqali o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirish hamda sifatli ta'limni tashkil etish mumkin. Shu sababli har bir matematika o'qituvchisi dars jarayonida interfaol metodlardan unumli foydalanishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ishmuhamedov R. "Innovatsion pedagogik texnologiyalar". — Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
2. Tolipov O', Usmonboyeva M. "Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti". — Toshkent, 2017.
3. Azizxo'jayeva N. "Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat". — Toshkent: O'qituvchi, 2016.
4. Yo'ldoshev J., Hasanboyev J. "Pedagogik texnologiyalar". — Toshkent, 2015.
5. Xoliqov A. "Pedagogik mahorat". — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.